

OZNÁMENIE O STRATEGICKOM DOKUMENTE

Podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

I. Základné údaje o obstarávateľovi:

1. **Názov :** Útvar hlavného architekta mesta Martin,
2. **Identifikačné číslo:** 36 132543
3. **Adresa sídla:** Námestie S. H. Vajanského 1, 036 49 Martin
4. **Meno, priezvisko, adresa, tel.č. a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa:** Mgr. art. Roman Gatiaľ, riaditeľ Útvaru hlavného architekta mesta Martin, Nám. S. H. Vajanského 1, 036 49 Martin, +421 43 4204 203, +421 910 414 483, gatiaľ@martin.sk
5. **Meno, priezvisko, adresa, tel.č. a iné kontaktné údaje kontaktnej osoby, od ktorej možno dostať relevantné informácie o strategickom dokumente a miesto konzultácie :** Ing. Lucia Sibilová, Útvar hlavného architekta mesta Martin, Nám. S. H. Vajanského 1, 036 49 Martin, +421 43 4204 242, sibilova@martin.sk

II. Základné údaje o strategickom dokumente:

1. **Názov :** Stratégia adaptácie mesta Martin na zmenu klímy (ďalej len adaptačná stratégia)
2. **Charakter :**
Stratégia adaptácie Mesta Martin na zmenu klímy vychádza z európskeho dokumentu Budovanie Európy odolnej proti zmene klímy – nová stratégia EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy (2021), z národnej Stratégie adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy – aktualizácia (2018), z platných európskych noriem pre adaptáciu na zmenu klímy STN EN ISO 14090, STN EN ISO 14091, ISWO/TS 14092, z metodík správ IPCC AR5, IPCC AR6 a s dôrazom na uplatnenie princípu CRA – Climate risk assessment (hodnotenie klimatických rizík). Stanovuje prístup k problémom a rizikám, ktoré súvisia so zmenou klímy a navrhuje opatrenia pre zmiernenie nežiaducich dopadov zmeny klímy realizovateľných v horizonte 2030, ktoré vedú k udržateľnému fungovaniu mesta Martin v nasledujúcich obdobiach.
3. **Hlavné ciele :**
Vízia adaptačnej stratégie do roku 2030: Mesto Martin je vzorom pre iné mestá a obce v systematickom a dôslednom predchádzaní a redukcii rizík súčasných a očakávaných vplyvov zmeny klímy na jeho územie a obyvateľov.

Hlavný cieľ strategického dokumentu: Zvýšenie odolnosti sociálnych, ekonomických a environmentálnych systémov mesta Martin na súčasné a očakávané negatívne vplyvy zmeny klímy.

Hlavný cieľ má zadané špecifické dva ciele. Každý špecifický cieľ má zadané programy pre jeho naplnenie, pričom súčasťou každého programu sú navrhované adaptačné opatrenia, ktoré sú uvedené nižšie.

Špecifický cieľ A: Znížiť riziká vplyvu zmeny klímy na územie mesta	
Program	Opatrenie
Zmiernenie vplyvu vln horúčav na zdravotný stav ľudí a infraštruktúru	Znižovanie efektu mestského ostrova tepla umožnením cirkulácie vzduchu
	Redukcia absorpcie a následného uvoľňovania tepla zo spevnených povrchov
	Znižovanie efektu mestského tepelného ostrova zelenou infraštruktúrou hlavne vzrastlou vegetáciou
	Znižovanie citlivosti budov na vlny horúčav
	Zabezpečenie ochladzovacích priestorov pre verejnosť počas horúčav
	Zvýšenie súčinnosti mesta s integrovaným záchranným systémom
Znižovanie dôsledkov bleskových záplav a prívalových zrážok	Vytváranie protizáplavových bariér na rizikových malých vodných tokoch
	Zvýšenie alebo usmernenie odtoku prostredníctvom drobných hydrotechnických opatrení
	Zvýšenie retenčnej kapacity územia
	komplexná adaptácia školských areálov a areálov v majetku mesta
Znižovanie dôsledkov dlhodobých such	Zníženie spotreby vody občanmi, podnikateľmi a verejnou správou
	Zadržiavanie dažďovej vody
	Minimalizácia spevnených plôch a ich nahrádzanie zelenými plochami alebo spevnenými priepustnými povrchmi
	Uplatnenie inteligentného riadenia a organizovania vodného hospodárstva (napr. SMART dažďová voda)
	Zamedzenie vysychania vegetácie
	Ochrana vodných tokov
Špecifický cieľ B: Znížiť riziká vyplývajúce z nedostatočnej procesnej/systémovej pripravenosti mesta efektívne a účinne reagovať na zmenu klímy	
Program	Opatrenie
Začlenenie výstupov Stratégie adaptácie na zmenu klímy do plánovania (plánovacích dokumentov) všetkých oblastí rozvoja mesta	Revízia a aktualizácia existujúcich strategických rozvojových dokumentov z pohľadu ohrozenia ich cieľov a opatrení vplyvmi zmeny klímy, ako aj z pohľadu ich eventuálneho dopadu na zvýšenie klimatických rizík
	Zavedenie mechanizmu pri tvorbe nových strategických dokumentov, aby v nich boli zohľadnené klimatické riziká a celkové dopady zmeny klímy
Vytvorenie inštitucionálneho prostredia v samospráve mesta pre podporu procesu implementácie Stratégie adaptácie	Formalizovanie zodpovednosti za implementáciu adaptačnej stratégie v štruktúre mesta cez vedenie, koordináciu, poradenstvo, podávanie správ a pod.
	Vytvorenie/doplnenie odborných kapacít výkonných reprezentantov samosprávy v oblasti adaptácie na zmenu klímy
	Doplnenie mestského regulačného rámca tak, aby bol zabezpečený klimaticky zodpovedný prístup k adaptácii
	Systémové zohľadnenie výdavkov na proces adaptácie v rozpočte mesta a cielené zameranie sa na získavanie externých zdrojov na implementáciu adaptačnej stratégie
	Zahrnutie dopadov zmeny klímy a extrémnych udalostí z nich vyplývajúcich do manažmentu rizík
	Iniciovanie a vytvorenie prostredia pre medzisektorovú a medziinštitucionálnu spoluprácu v oblasti implementácie adaptačnej stratégie
Zahrnutie verejnosti do procesu implementácie adaptačnej stratégie	Kvalifikované informovanie a budovanie povedomia verejnosti
	Vytvorenie mechanizmov a nástrojov na finančnú a odbornú podporu adaptačných aktivít verejnosti

4. Obsah strategického dokumentu :

Úvod

Metodika zostavenia dokumentu

Slovník klúčových pojmov

1. Analytická časť

- 1.1 Klimatické posúdenie mesta Martin
 - 1.1.1 Doterajší vývoj klímy v meste Martin a jeho okolí
 - 1.1.2 Očakávaná zmena klímy v Martine a okolí do roku 2050
- 1.2 Priemet klimatických hrozieb do územia
 - 1.2.1 Expozícia územia mesta Martin na vlny horúčav
 - 1.2.2 Expozícia územia mesta Martin na povrchové záplavy
- 1.3 Charakteristika mesta z hľadiska citlivosti na zmenu klímy
 - 1.3.1 Citlivosť v prírodnom prostredí
 - 1.3.2 Citlivosť v sociálnej oblasti
 - 1.3.3 Citlivosť v oblasti infraštruktúry
- 1.4 Posúdenie klimatických rizík na území mesta Martin
 - 1.4.1 Rizikové územia v mesta Martin vzhľadom na vlny horúčav
 - 1.4.2 Rizikové územia v meste Martin vzhľadom na povrchové záplavy
 - 1.4.3 Celkový index rizika pre obe klimatické hrozby v meste Martin
- 1.5 Hodnotenie adaptačnej kapacity
 - 1.5.1 Procesy plánovania a manažment mesta
 - 1.5.2 Hodnotenie realizovaných a plánovaných opatrení v sektoroch
 - 1.5.3 Uvedomenie obyvateľstva o zmene klímy

2. Návrhová časť

- 2.1. Programy pre naplnenie cieľa A
- 2.2. Programy pre naplnenie cieľa B
- 2.3. Zásady na zvýšenie klimatickej odolnosti mesta
- 2.4. Vyhodnotenie naplňania cieľov

Obrázky, tabuľky a prílohy

Zoznam tabuliek

Zoznam obrázkov

Zoznam grafov

Zoznam príloh

5. Uvažované variantné riešenia :

Strategický dokument nie je spracovaný variantne.

6. Vecný a časový harmonogram schvaľovania :

03-04/2022	Identifikácia potreby a impulzov vypracovania Stratégie adaptácie mesta Martin na zmenu klímy a rozhodnutie o začatí prípravných prác.
09-10/2022	Prípravné práce, spracovanie a schválenie vstupnej správy, vyhlásenie VO na spracovateľa dokumentu.
10/2022 – 12/2023	Spracovanie analytickej časti.
09/2023 – 12/2023	Spracovanie Návrhovej časti.
02/2024	Odovzdanie finálnej verzie adaptačnej stratégie spracovateľom
05/2025	Oznámenie o strategickom dokumente
09/2025	Zapracovanie pripomienkovania, finalizácia dokumentu
12/2025	Schválenie PHRSR mesta Martin na roky 2024-2031 na Mestskom zastupiteľstve.

7. Vzťah k iným strategickým dokumentom :

Strategické dokumenty rámcové a politiky EÚ

- Rámcový dohovor OSN o zmene klímy (UNFCCC), prijatý v r. 1992 s cieľom stabilizovať atmosférickú koncentráciu skleníkových plynov na bezpečnú úroveň.
- Kjótsky protokol prijatý v r. 1997.
- Parížska dohoda z 12.12.2015 globálna dohoda o zmene klímy, ktorej cieľom je obmedziť rast globálnej teploty do konca storočia o maximálne 20C a podľa možnosti významne pod túto hodnotu, len o 1,50C v porovnaní s predindustriálnym obdobím.
- Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj
- Ciele politiky EÚ v programovacom období 2021-2027
- Budovanie Európy odolnej proti zmene klímy – nová stratégia EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy (2021),
- norma pre adaptáciu na zmenu klímy STN EN ISO 14090,
- norma pre adaptáciu na zmenu klímy STN EN ISO 14091
- norma pre adaptáciu na zmenu klímy ISWO/TS 14092
- metodiky správ IPCC AR5, IPCC AR6
- metodika CRA – Climate risk assessment (hodnotenie klimatických rizík).

Strategické dokumenty na úrovni SR

- Návrh Vízie a stratégie rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030
- Stratégie adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy – aktualizácia (2018)
- Zelenšie Slovensko - Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 (MŽP SR)
- Koncepcia mestského rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 (MDV SR)
- Integrovaný národný energetický a klimatický plán do roku 2030

Strategické dokumenty na území mesta Martin

- Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja mesta Martin na roky 2016-2023
- Integrovaná územná stratégia UMR Martin 2023-2030

8. Orgán kompetentný na jeho prijatie:

Mestské zastupiteľstvo mesta Martin.

9. Druh schvaľovacieho dokumentu:

Uznesenie Mestského zastupiteľstva mesta Martin.

III. Základné údaje o predpokladaných vplyvoch strategického dokumentu na životné prostredie vrátane zdravia

1. Požiadavky na vstupy:

Realizácia adaptačnej stratégie nebude vyžadovať žiadne dodatočné vstupy relevantné pre posudzovanie z hľadiska vplyvov na životné prostredie. Naopak, koncepcia strategického dokumentu je zameraná na zníženie materiálových a energetických vstupov do miestnej ekonomiky na vymedzenom území. Naplnenie stratégie konkrétnymi projektmi bude predmetom posúdenia podľa zákona na úrovni posudzovania vplyvov na životné prostredie jednotlivých činností a dokument ako taký nevytvára priamy rámec pre projekty alebo činnosti podľa prílohy č. 8 Zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Pri spracovaní dokumentu boli využité:

- dostupné existujúce poznatky získané v rámci prípravných prác,

- verejné a neverejné databázy údajov (štatistický úrad SR, Matričný úrad mesta Martin, Slovenská správa ciest, Geodetický a kartografický ústav Bratislava, Pamiatkový úrad SR a i.)
- pre získavanie špecifických dát boli prizvané odborné organizácie (Slovenský Hydrometeorologický ústav, DHI Slovakia)
- osobitne dôležité strategické a koncepcné dokumenty zaoberajúce sa parciálnymi problémami,
- stratégie a koncepcné materiály s európskou pôsobnosťou
- stratégie a koncepcné materiály s celoštátnou pôsobnosťou
- výstupy z verejných diskusií s aktérmi (identifikácia problémov/výziev, cieľov a rozvojových zámerov aktérov v dotknutom území),
- súbory štatistických dát pre inventarizačnú a analytickú časť (primárne a sekundárne dáta)
- relevantné právne normy,
- odborné kapacity spracovateľa KRI – Inštitút pre klímu a rozvoj, Košice

V procese spracovania strategického dokumentu boli premietnuté a zohľadnené predstavy, potreby a požiadavky jednotlivých zainteresovaných skupín ako sú obyvatelia, rozpočtové a príspevkové organizácie prevádzkované mestom Martin, mimovládne organizácie, záujmové skupiny obyvateľov, podnikateľské subjekty a jeho jednotlivé orgány: poslanci zastupiteľstva, primátor a vedenie mesta Martin, zástupcovia komisií pri mestskom zastupiteľstve Martin.

2. Údaje na výstupoch :

Výstupom procesu bude strategický dokument – Stratégia adaptácie mesta Martin na zmenu klímy prerokovaný a schválený Mestským zastupiteľstvom mesta Martin. Dokument má v Návrhovej časti v strategickej časti formulovanú víziu, hlavný cieľ a priority, ktoré vyplynuli z identifikovaných rizík a ohrození na území mesta Martin. V Rámci stanovenia špecifických cieľov sú formulované opatrenia a zásady pre zmiernenie a predchádzanie negatívnych dopadov zmeny klímy na územie mesta Martin a jeho obyvateľov.

3. Údaje o priamych a nepriamych vplyvoch na životné prostredie :

Charakter a zameranie dokumentu vytvára predpoklad, že realizované opatrenia budú mať na pozitívne vplyvy na niektoré zložky životného prostredia ako je voda, ovzdušie, klíma a biota a nebude mať žiaden vplyv na zložky ŽP ako horninové prostredie, pôda.

4. Vplyv na zdravotný stav obyvateľstva:

Strategický dokument nemá priamy vplyv na zdravotný stav obyvateľstva. Vytvára však predpoklady na zvýšenie kvality života obyvateľov v rámci územia mesta Martin. Zmiernenie vplyvu vln horúčav pomocou adaptačných opatrení predpokladá pozitívny vplyv na zdravotný stav obyvateľstva.

5. Vplyv na chránené územia:

Do katastrálneho územia mesta Martin nezasahujú veľkoplošné ani maloplošné chránené územia, nepredpokladá sa preto vplyv na osobitne chránené časti prírody.

Do k.ú. mesta zasahuje chránené vtáčie územie SKCHVU 013 Malá Fatra a SKUEV0930 Lúčanská Fatra. Opatrenia vyplývajúce z dokumentu sa však orientujú na urbanizované územie mesta a jeho najbližšie okolie. Priamy zásah a teda ani priamy vplyv na územia sústavy NATURA 2000 sa nepredpokladá.

Dokument má všeobecný charakter bez konkrétneho spôsobu realizácie aktivít, preto nie je možné bližšie špecifikovať riziká súvisiace s jeho realizáciou na chránené územia, avšak všetky konkrétne opatrenia budú realizované v zmysle platnej legislatívy SR v oblasti ochrany prírody a krajiny, čím budú rešpektovať jednotlivé stupne ochrany v riešenom a dotknutom území, územný systém ekologickej stability a územia európskej sústavy chránených území.

6. Možné riziká súvisiace s uplatňovaním strategického dokumentu :

Postup prípravy strategického dokumentu bol ovplyvnený hlavne globálnou krízou spôsobenou najskôr pandémiou COVID-19 a následnou vojnou na Ukrajine. Rizikami súvisiacimi s implementáciou Adaptačnej stratégie mesta Martin na zmenu klímy je taktiež nepredvídateľnosť globálneho ekonomického vývoja a v dobe jeho tvorby nevyjasnené, resp. meniace sa podmienky podpory rozvoja kraja z fondov Európskej únie. K ďalším rizikám patria:

a) Riziká spojené s charakterom udalostí

- blížiac sa komunálne voľby (2026);
- politická a ekonomická nestabilita;
- nové zistenia analýz (vrátane zlej interpretácie);
- nedostatočná informovanosť alebo prenos informácií;
- možné reformy v oblasti spravovania územia a tvorby verejných politík;
- nedostatočná koordinácia (medzi-inštitucionálna i vnútro-inštitucionálna);
- nedostatočné odborné a administratívne kapacity;
- nedostatočné zladenie očakávaní, potrieb a záujmov aktérov pri tvorbe dokumentu;

b) Vzťahové riziká:

- nepochopenie princípov otvoreného spravovania a úlohy aktérov;
- napätie v reakcii na rozličné udalosti, riešenia;
- nejasnosť v rôznych stratégiách,
- nechť / nedôvera jednotlivých aktérov;

c) Systémové riziká:

- nejasný model financovania administratívnych a organizačných kapacít;
- nesystémový prístup národnej úrovne k riadeniu regionálneho a miestneho rozvoja;

7. Vplyvy na životné prostredie presahujúce štátne hranice :

Územie mesta Martin nemá spoločnú hranicu s iným štátom. Nepredpokladajú sa žiadne vplyvy adaptačnej stratégie na životné prostredie presahujúce štátne hranice Slovenskej republiky.

IV. Dotknuté subjekty

1. Vymedzenia zainteresovanej verejnosti vrátane jej združení :

- právnické a fyzické osoby pôsobiace na území mesta Martin
- všetci občania, združenia a iniciatívy občanov na území mesta Martin
- akademické a vzdelávacie inštitúcie na území mesta Martin
- poskytovatelia verejných služieb na území mesta Martin
- mimovládne organizácie na území mesta Martin

2. Zoznam dotknutých subjektov :

- podľa Rozdeľovníka

3. Dotknuté susedné štáty :

- žiadne

V. Doplnujúce údaje

1. Mapová a iná grafická dokumentácia :

- dokument neobsahuje mapové a grafické časti

2. Materiály použité pri vypracovávaní strategického dokumentu:

- Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj
- Ciele politiky EÚ v programovacom období 2021-2027

- Budovanie Európy odolnej proti zmene klímy – nová stratégia EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy (2021),
- norma pre adaptáciu na zmenu klímy STN EN ISO 14090,
- norma pre adaptáciu na zmenu klímy STN EN ISO 14091
- norma pre adaptáciu na zmenu klímy ISWO/TS 14092
- metodiky správ IPCC AR5, IPCC AR6
- metodika CRA – Climate risk assessment (hodnotenie klimatických rizík).
- Návrh Vízie a stratégie rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030
- Stratégie adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy – aktualizácia (2018)
- Zelenšie Slovensko - Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 (MŽP SR)
- Koncepcia mestského rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 (MDV SR)
- Integrovaný národný energetický a klimatický plán do roku 2030
- Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja mesta Martin na roky 2016-2023
- Integrovaná územná stratégia UMR Martin 2023-2030

F. Miesto a dátum vypracovania oznámenia : Martin, 24.júl 2025

G. Potvrdenie správnosti údajov:

1. Meno spracovateľa oznámenia :

Ing. Lucia Sibilová, krajinný architekt
Útvar hlavného architekta mesta Martin,
Nám. S. H. Vajanského 1, 036 49 Martin,
+421 43 4204 242, sibilova@martin.sk

2. Potvrdenie správnosti údajov oznámenia podpisom oprávneného zástupcu obstarávateľa, pečiatka :

Mgr. art. Roman Gatíal
riaditeľ Útvaru hlavného architekta mesta Martin
Nám. S. H. Vajanského 1
036 49 Martin
+421 43 4204 203, +421 910 414 483, gatial@martin.sk

Mgr. art. Roman Gatíal
riaditeľ Útvaru hlavného architekta mesta Martin

Rozdeľovník k oznámeniu o strategickom dokumente :

1. Ministerstvo zdravotníctva, Inšpektorát kúpeľov a žriediel, Limbová 2, 837 52 Bratislava
2. Ministerstvo dopravy SR, Námestie slobody 6, 811 06 Bratislava
3. Ministerstvo životného prostredia SR, Štúrovo nábrežie 1, 812 35 Bratislava
4. Žilinský samosprávny kraj, Komenského 48, 011 09 Žilina
5. Regionálny úrad pre územné plánovanie a výstavbu Žilina, Uhoľná 571/1 010 01 Žilina
6. Okresný úrad Žilina, odbor starostlivosti o životné prostredie, Oddelenie štátnej vodnej správy a vybraných zložiek ŽP kraja, Vysokoškolákov 8556/33B, Žilina
7. Okresný úrad Žilina, odbor starostlivosti o životné prostredie, Oddelenie ochrany prírody a vybraných zložiek ŽP kraja, Vysokoškolákov 8556/33B, 010 41 Žilina
8. Okresný úrad Žilina, odb. cestnej dopravy a pozemných komunikácií, Vysokoškolákov 8556/33B, 010 08 Žilina
9. Okresný úrad Martin, odb. starostlivosti o životné prostredie, Nám. S. H. Vajanského I , Martin
10. Okresný úrad Martin, odb. cestnej dopravy a pozemných komunikácií, Nám. S. H. Vajanského I, 036 58 Martin
11. Okresný úrad Martin, odb. krízového riadenia, Nám. S. H. Vajanského I , 036 58 Martin
12. Okresný úrad Martin, pozemkový a lesný odbor, Mudroňova 45, 036 01 Martin
13. Okresné riaditeľstvo hasičského a záchranného zboru, V. Žingora 30 , 036 01 Martin
14. Krajský pamiatkový úrad, Mariánske nám. 19, 010 01 Žilina
15. Krajský pamiatkový úrad, pracovisko Martin, Nám. S. H. Vajanského I , 036 01 Martin
16. Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Kuzmányho 27, 036 01 Martin
17. Regionálna veterinárna a potravinová správa, Záturčianska 1, 036 80 Martin
18. Správa národného parku Veľká Fatra, Hviezdoslavova 38, 036 01 Martin
19. Správa národného parku Malá Fatra, Hrnčiarska 197, 013 03 Varín
21. Obec Košťany nad Turcom 64, 038 41 Košťany nad Turcom
22. Obec Bystrička, Lipová ulica 260/2, 03804 Bystrička
23. Obec Turie, 214, 013 12 Turie
24. Obec Višňové 556, 013 23 Višňové
25. Mesto Vrútky , Námestie S. Zachara 4, 038 61 Vrútky
26. Obec Dražkovce, 45, 03802 Dražkovce
27. Obec Sučany, Námestie SNP 31, 038 52 Sučany
28. Obec Žabokreky, 145, 038 40 Žabokreky
29. Obec Stránske, Stránske 168, 013 13 Rajecké Teplice
30. Obec Kunerad Hlavná ulica 60/37, 013 13 Kunerad